

VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové vymezení:

Předmět Vlastivěda realizuje část vzdělávacích oborů Dějepis a Výchova k občanství, vzdělávací oblasti Člověk a společnost, stanovené RVP ZV. Do výuky předmět začleňuje průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana a Environmentální výchova, vymezené v RVP ZV. Výuka má interdisciplinární ráz, objasňuje vzájemné vztahy a souvislosti jednotlivých humanitních oborů. Představuje žákům tematické okruhy jejich budoucího studia především s ohledem na zkušenosti přirozeného světa. S tím souvisí významný podíl, který ve výuce zaujímá terénní práce. Primární důraz se neklade na abstrakci a výuku učební látky ve škole, nýbrž na živý kontakt s konkrétními jevy. S proměnami společnosti jsou tak žáci konfrontováni přímo, na místech, která svou architektonickou tvářností odrážejí charakter té které epochy českých dějin. V rámci výuky se žáci cíleně seznamují s dějinnou pamětí své rodiny, domova i širšího společenského kontextu, své zkušenosti následně vzájemně konfrontují. Vytváří si tak přirozený a hodnotově ukotvený vztah ke společnosti, k národním dějinám a lidské dějinnosti. Takové tematické zaměření též posiluje vazbu ke konkrétnímu místu či krajině (domovu) a vede žáka k tomu, aby myslel globálně, ale jednal lokálně.

Časové a organizační vymezení:

Předmět Vlastivěda se vyučuje pouze v prvním ročníku. Od sekundy na něj navazují předměty Dějepis a Humanitní studia. Předmět je týdně dotován třemi hodinami - dvěma půlenými hodinami (prostor zejména pro terénní práce) a jednou hodinou, při níž se vyučuje celá třída pohromadě. Na výuce se podílejí učitelé s aprobací dějepis a základy společenských věd.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Vlastivěda rozvíjí klíčové kompetence základního vzdělávání, především *kompetence občanské* a *kompetence k řešení problémů*, jež odpovídají jednak kompetencím stanoveným v RVP ZV, jednak tomu, že na školu většinou přicházejí nadaní žáci. Samostatná i skupinová práce, terénní výzkum pod vedením učitele, zodpovědná práce s primárními i sekundárními zdroji informací vedou k osvojení *kompetence k učení*, *kompetence k řešení problémů*, *občanské kompetence* i *kompetencí sociálních a personálních*. V rámci výuky se žáci setkávají především s konkrétními jevy (architektura, krajina, fotografie, rodinná vzpomínka aj.), jsou nuceni k těmto předmětům zaujmout vztah, což obecně směřuje k posílení *kompetencí komunikativních*, k respektování názorové plurality i formování a formulování vlastních názorů a postojů. Žáci se seznamují se svým bezprostředním okolím (prostředí školy, Břevnov, Praha 6, Praha...), zaujímají vztahy k veřejnému prostoru a jsou vedeni k tomu, aby své postoje vyjádřili, vzájemně konfrontovali a kriticky hodnotili. Seznamují se s politickými, sociálními a kulturními problémy veřejného prostoru, což rozvíjí jejich potenciální občanské kompetence. Konfrontace rodinné paměti s „velkou“ historií učebnic vede žáky k tomu, aby rozdílné pojetí dějinnosti a odlišné formy vzpomínek komparovali a rozdíly následně interpretovali. Díky prezentaci příběhů rodinných dějin se žák seznamuje se sociálními a kulturními specifiky rodin svých spolužáků, což rozšiřuje jeho

rozhled a rozvíjí schopnosti tolerance a odpovědnosti, uplatnitelné v pluralitní otevřené společnosti. Výuka nemá uzavřený, faktografický charakter, ale snaží se být otevřená. Žáci si osvojují nejen dovednosti, vhodné k vyhledávání a systematizaci informací, ale jsou vedeni též k tomu, aby poznání vnímali jako otevřený a problematický proces, v němž hraje důležitou roli i dovednost nalézat rozpory a problémy či formulovat otázky. Konkrétní výchovné a vzdělávací strategie respektují aktuální situaci (učitel, počet a zaměření žáků ve třídě, probírané učivo...) a budou konkretizovány v tematických plánech jednotlivých vyučujících.

*Dokud budete mezi sebou v míru,
pomoci a lásce, dokud šetřiti budete práva a zákony od bohů do země a vzduchu, do ohně a vody vepsané,
dokud sdílet budete společně dobré i zlé časy,
dotud vám bude tato země posvátnou zemí míru a bohatství.*

(praotec Čech)

PRIMA

Výstupy RVP ZV – žák:	Výstupy ŠVP – žák:	Učivo:	Souvislosti:
Uvede příklady archeologických kultur na našem území. Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví. Popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku christianizace. Vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka. Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury.	Popíše a osvětlí, jak se v průběhu dějin měnilo lidské vnímání a prožitek času.	ČAS vnímání a měření času: historické způsoby a techniky měření času přirozený čas přírody a umělý čas moderní městské civilizace čas subjektivní a objektivní čas člověka a čas dějin (historická chronologie) den: názvy dní a jejich proměny rytmus dne a týdne (rozdíly město a venkov) všední a sváteční den volný a pracovní čas čas nudy, čas imaginace a fantazie liturgický a občanský rok:	Uvedený přehled učiva je nabídkou témat pro vyučující. V ideálním případě se k jednotlivým okruhům vracíme ve vyšších ročnících - viz. osnovy humanitních studií a dějepisu . Osobnostní a sociální výchova (dále:OSV) Výchova demokratického občana (dále:VDO) Environmentální výchova (dále:EV) Český jazyk a literatura (dále:ČJaL)

Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.. Vysvětlí podstatné sociální a kulturní změny, které charakterizují modernizaci společnosti. Objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání. Rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu. Zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje. Zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají	Popíše a osvětlí, jak se v průběhu dějin proměňoval vztah člověka k místu (bydlení, architektura, krajina). Chová se šetrně ke kulturním památkám a přírodním objektům Popíše a osvětlí, jak se v průběhu dějin měnil vztah člověka k přírodě.	svátky křesťanské a občanské rytmus roku přírodní a kulturní cyklus roku kalendáře včera a dnes paměť a vzpomínka: místo, člověk či událost a jejich proměny v čase práce s fotografií MÍSTO dům a byt: proměny bydlení; od mázhausu k měšťanskému a modernímu bytu město x vesnice: rozdíly městského a venkovského uspořádání prostoru město a venkov ve vzájemném střetávání srovnávací práce (naše chalupa aj.) architektura: klíčové prvky městské architektury, jejich popis, funkce a kulturní význam most, katedrála, rozhledna, stadion, náměstí, metro, divadlo, nádraží, park, hřbitov, muzeum a galerie, klášter, úřad, letiště, zoo, zámek, dopravní infrastruktura, supermarket aj. návštěva památek a referáty	<i>Environmentální výchova</i> • <i>vztah člověka k prostředí</i> • <i>lidské aktivity a problém životního prostředí</i>
---	---	--	--

	Na základě proměn architektonické tvářnosti Prahy charakterizuje významné kulturní epochy národních dějin. Odvodí též charakteristiku dobové společnosti.	příroda: příroda jako místo, rozdíly ve vztahu ke kulturní krajině a městu divočina; jak přežít v přírodě práce: mé oblíbené místo cestování: historické proměny cestování; od poutí k moderní turistice práce: prezentace vlastní cesty MÍSTO V PROMĚNÁCH ČASU – PRAHA kontakt s místem metoda: popis památky, zamyšlení nad její funkcí, významem a kulturní hodnotou Praha na počátku dějin: Pražský hrad a Vyšehrad Praha středověká: Nové město pražské a zakladatelské počiny Karla IV. Praha rudolfinská: Míčovna, Pražský hrad Praha barokní: Mikuláš na Malé Straně, Valdštejnský palác, Trojský zámek, tereziánské hradby Praha národního obrození:	
--	--	--	--

Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci. . Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám. . Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	Popíše a osvětlí, jak se v průběhu dějin měnil charakter rodiny i struktura společnosti. • Zapojuje se do společných činností žáků v rámci třídy, školy. • Užívá základní pravidla rozhovoru a diskuse, tj. naslouchá partnerovi, vytvoří si a následně formuluje názor a podpoří ho argumenty. • Pracuje samostatně. • Spolupracuje ve skupině.	Muzeum, Národní divadlo Praha moderní: Petřínská rozhledna, asanace židovského ghetta, Obecní dům Praha éry komunismu: metro, Žižkovský vysílač, Jižní město Praha soudobá: Sazka aréna RODINA A SPOLEČNOST rodina v proměnách dějin: historické proměny rodiny práce: příběh mé rodiny tradice, významní předci, rodinná paměť rodinná vzpomínka; památečný předmět společnost v proměnách dějin: společenské vrstvy včera a dnes historické proměny sociálních struktur české společnosti pravidla lidského soužití: svoboda a závislost osobní svoboda a sociální norma mravnost a morálka verbální a nonverbální komunikace: pravidla, typy komunikace (praktická cvičení) zásady dialogu a diskuse	Osobnostní a sociální výchova • rozvoj schopností poznávání • seberegulace a sebeorganizace • kreativita • mezilidské vztahy • komunikace • kooperace a kompetice Výchova demokratického občana
--	--	---	--

		NAŠE ŠKOLA smysl a podstata vzdělání umění učit se, časový plán, práce a odpočinek práva a povinnosti žáků	• občanská společnost a škola
--	--	---	---